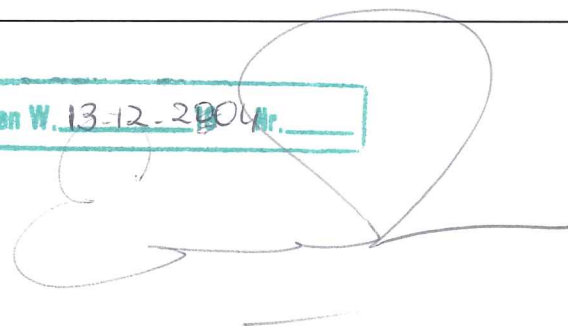

monumentnummer:
adres: Generaal Urquhartlaan 2-4
postcode en plaats: 6861 GG Oosterbeek
kadastraal: Gem.Renkum
naam object:
bouwtype: raadhuis (4) en dienstwoning (2)
bouwjaar/datering: 1956-1968
opdrachtgever: gemeentebestuur Renkum
architect: Prof. Ir. M.J. Granpré Molière
bouwstijl: Delftse School
datum beschrijving: 13-07-2004
datum foto's: 07-07-2004

B. en W. 13-12-2004 Nr. _____

Ligging en stedenbouwkundige/landschappelijke context

Het raadhuis is gelegen aan de zuidzijde van de Generaal Urquhartlaan. De op het zuiden gerichte achtergevel bevindt zich aan een langs de Utrechtseweg gelegen plein. Aan weerskanten van het gebouw bevinden zich plantsoenen met deels fors geboomte en overige beplanting.

Historie en stijl

In mei 1966 verrichtte prinses Margriet de opening van het in Oosterbeek gesitueerde nieuwe raadhuis van de gemeente Renkum. Het ontwerp was van Prof. Ir. M.J. Granpré Molière (1883-1972), mede-grondlegger van de zogenaamde Delftse School. Het omvangrijke complex ontstond op het vroegere landgoed De Dennenkamp, dat tijdens de Slag om Arnhem in 1944 zware schade opliep. Na aankoop door de gemeente fungeerde de landgoedvilla als gemeentehuis, van 1946 tot 1966. In het kader van de wederopbouw van Oosterbeek ontstonden plannen voor de vorming van een 'nieuw hart' in deze plaats. Dit resulteerde in de prijsvraag van 1947, voor de herinrichting van De Dennenkamp met onder meer een nieuw gemeentehuis. Granpré Molière tekende in 1956 een ontwerp. Deze vermaarde architect stond in de jaren '30 als hoogleraar te Delft aan de wieg van de Delftse School, de traditionalistische architectuurstroming die een tegenwicht vormde op het modernistische Functionalisme. Beide richtingen speelden een toonaangevende rol in het naoorlogse Nederland. De benadrukking van ambachtelijke aspecten zoals bakstenen metselwerk en met keramische pannen gedekte

daken, maar ook het hanteren van klassieke verhoudingen en het gebruik van natuursteen, zijn belangrijke kenmerken van de Delftse School.

Al in 1956 verscheen in het Bouwkundig Weekblad (jrg. 74, p. 374-375) een artikel over het nieuwe gemeentehuis. Hierin wordt benadrukt dat het geplande gebouw een echo vormt van diverse klassieke elementen uit de westerse bouwkunst, waardoor het niet moeilijk is *"te onderkennen dat Prof. Molière trouw is gebleven aan de denkbeelden en inzichten waarvoor hij in Delft op de bres heeft gestaan"*. De uitgebalanceerde verhoudingen en het harmonieuze samengaan van representatie en administratie worden geprezen. In het bijzonder wordt gesproken over de bovenverdieping, met centraal de Raadzaal en op de uiteinden de Trouwzaal en de kamer voor B&W. De 'boven de grond' gesitueerde en met een hoge buitentrapp verbonden Raadzaal geldt dan als een motief dat teruggrijpt op van oorsprong middeleeuwse situaties, zoals te zien bij oude Raad- of Schepenezalen (met als voorbeeld het stadhuis van Haarlem).

Het gemeentehuis valt ook nu nog altijd op door de goed herkenbare 'taal van Granpré Molière', met klassieke materialen, siermetselwerk, en de nadruk op een voor ontvangsten bestemde binnenhof met trappartij. Opvallende details zijn de 'Italiaanse campanile', en de welhaast Romeins aandoende 'memoria-ruimte' op de begane grond met diverse gevelinscripties. Een plaquette met het Airborne-symbool en een vlag op standaard, herinneren alhier (al vanaf 1966?) aan de Slag om Arnhem.

Rondom het gebouw bleven de op de architectuur gerichte parkaanleg met restanten van het oude landgoed eveneens behouden (tuin- en landschapsarchitect P.A.M. Buys).

Beschrijving

HOOFDBOUWMASSA	oorspronkelijk (beschermwaardig)	wijziging (beschermwaardig)	wijziging (niet beschermwaardig)
bouwjaar	1956-1968		
opdrachtgever	gemeentebestuur Renkum		
architect	Prof. Ir. M.J. Granpré Molière		
bouwstijl	Delftse School		
functie	raadhuis		
BOUWMASSA			
vrijstaand of	vrijstaand		
aantal bouwlagen	drielaags middenvleugel, vierlaags zijvleugels. De drielaags vleugel opgezet met onderverdieping, "bel-etage" en lage bovenste verdieping (mezzanino)		
kelder	ja		
zolder	ja		
aanbouwen	verbindingslid naar dienstwoning, pergola's		
plattegrondvorm	U-vormige plattegrond, met aanbouw. De opening van de U naar het noorden gericht. In de noordwesthoek van het plein de campanile		
kapvorm	enkelvoudige (middenvleugel) en dubbele (zijvleugels) schilddaken met flauwhellende schilden		
gevelopbouw voorgevel	zeven gevelassen breed, met links van de middenas geplaatste a-symmetrische ingangspartij		
gevelopbouw zuidgevel	symmetrisch, 26 vensterassen (1 ^e bouwlaag). Brede vensterassen in bovenliggende lagen. Centraal ingangspartij, waarboven balkon in natuurstenen gevelveld met grote vensterpartijen		
gevelopbouw gevels zijvleugels	asymmetrisch, uitgezonderd de trappenhuisvensterpartijen en ingangen bevinden zich in alle lagen uniforme vensterreeksen		
gevelopbouw noordzijde vleugels	symmetrisch, met dubbele topgevels en centraal verticale vensterstroken		

CONSTRUCTIES			
funderingsconstructie			
draagconstructie	betonskelet		
kapconstructie	houten spanten		
GEVELS			
gevelmateriaal	gele quasi-handvormsteen in wild kettingverband, met platvolle voegen		
plint, trasraam			
gevelbeëindiging	zinken mastgoten, aansluitende op brede dakoverstekken met doorgestoken sporen		
horizontale geleding (spek- en rollagen, waterlijsten of....)	natuurstenen speklagen en waterlijsten middenvleugel (binnenhofzijde), bakstenen casementen zijvleugels (binnenhofzijde)		
verticale geleding (lisenen, pilasters of....)	natuurstenen lijsten middenvleugel (tweede bouwlaag, binnenhofzijde), idem bij zijvleugels (trappenhuisvensters, binnenhofzijde)		
gevelopeningen	rechthoekige vensters en ingangen, deels met natuurstenen omlijsting		in 2003 gerealiseerde nooduitgang aan de oostzijde van de westvleugel. Deze is overeenkomstig de stijkenmerken van het gebouw uitgevoerd!
lateien, ontlastingsbogen of ...	enkele gevelopeningen met natuurstenen latei		
lekdorpels	metalen lekdorpels		
kozijnen, puien	overwegend stalen vensterinvullingen met enkelruits tuimelramen. Enkele houten vensterinvullingen. De okselruimtes tussen midden- en zijvleugels bevatten vensters (met gebogen onder- en bovenzijde) met veelkleurig glas-in-beton (deels figuratief, deels abstract)		
deuren	ingangen met houten invulling. Uit vlakke houtdelen bestaande deuren en diverse enkelruits houten deuren. Hoofdingang in noordgevel: dubbele houten deur met decoratief beslag en ijzeren handgrepen		
luifel/uitgebouwd portaal	houten luifel op stalen stijlen bij (uitkragende) hoofdingang, onder het bijbehorende bordes een voorheen open portiek, zij-ingangen (zijvleugels) met portiek		open portiek onder bordes hoofdingang is recentelijk dichtgezet

gevelornamenten	siermetselwerk in gele, rode en rose quasi-handvormsteen binnen natuurstenen kaders en met centraal geplaatste natuurstenen cirkelvorm (noordgevel middenvleugel), natuurstenen gevelveld centraal binnen de achtergevel (tweede en derde bouwlaag) met reliëf met wapenschild gemeente Renkum, diverse stalen gevellantaarns met melkglasvulling		
gevelstenen			
AANBOUWEN			
erker	op de zijvleugels aansluitende erkers en uitkragende vensters (buitenzijden van het gebouw)		
serre			
veranda			
balkon	centraal op de achtergevel (tweede bouwlaag) aansluitend natuurstenen balkon met stalen sierhek		
overige aanbouwen	pergola's bij de kopeinden van de middenvleugel in natuursteen en hout. Forse natuurstenen bordestrap ('statietrap') bij hoofdingang en natuurstenen bordestrappen bij genoemde pergola's. In klinkers uitgevoerd bordes centraal tegen de achtergevel.		
DAK			
dakbedekkingsmateriaal	gesmoorde verbeterde Hollandse pannen		
nok- en keperafdekking	bijbehorende gesmoorde nokvorsten		
gootvorm	zinken mastgoten		
materiaal gootbodem			
hemelwaterafvoeren	onder de dakoverstekken opgenomen in de gevels		
spuwers			
dakkapellen			
dakramen			
dakhuis			
schoorstenen	in gele quasi-handvormsteen gemetselde schoorsteen op westelijke zijvleugel		

INTERIEUR			
ruimtelijke indeling	corridoropzet met middengangen en langsegelegen vertrekken, representatieve vertrekken in de tweede bouwlaag van de middenvleugel (bel-etage) = centrale Raadzaal en op vleugeluiteinden gelegen Burgemeesterskamer (w.) en trouwzaal (o.), wethouderkamers in tweede bouwlaag westelijke zijvleugel, publieksloketten in eerste bouwlaag middenvleugel, memoria-ruimte centraal in eerste bouwlaag middenvleugel		
binnendeuren + kozijnen	doorgangen met natuurstenen lijsten en lichtgeprofileerde vlakhouten kozijnen, vlakhouten deuren; doorgangen als entree naar gaanderijen en representatieve vertrekken hebben flankerende natuurstenen kolommen		
binnenpuien			kantoorruimtes (behoudens de B&W-kamer) met vernieuwde puien en deuren
vloer eerste bouwlaag	natuurstenen vloeren in gaanderijen en gangen		kantoorruimtes met vernieuwde vloeren/interieurafwerkingen
vloer verdieping (-en)	natuurstenen vloeren in gaanderijen, gangen en raadzaal		kantoorruimtes met vernieuwde vloeren/interieurafwerkingen
trappen	natuurstenen bordestrappen (zijvleugels) en dito wenteltrap met stalen sierbalustrade (oksel van middenvleugel en oostelijke zijvleugel)		
plafonds eerste bouwlaag	uit blankhouten houtstroken bestaande plafonds, bij de entree's tussen gaanderij en zijvleugels een betonnen plafond met casement		behoudens de B&W-kamer hebben de kantoorruimtes vernieuwde (systeem-)plafonds
plafonds verdiepingen	uit blankhouten houtstroken bestaande plafonds, bij de entree's tussen gaanderij en zijvleugels een betonnen plafond met (blauw geschilderd) casement		behoudens de B&W-kamer hebben de kantoorruimtes vernieuwde (systeem-)plafonds
stookplaatsen			
overige interieurelementen	raadzaal: natuurstenen plateau's en balustrades, houten plafond, kroonluchters in messing en melkglas. trouwzaal: in sjabloonbeschildering uitgevoerde wanden, stucplafonds. Grotendeels originele meubilering: twee bruidspaarstoelen (hout met leer), stoelen voor gasten (hout met raffia),		in de raadzaal bevindt zich bovendien recentelijk gerealiseerde nieuwe meubilering. Ook in de trouwzaal bevinden zich behalve de authentieke interieurelementen een aantal nieuwe onderdelen: tafel voor de trouwambtenaar, fauteuils en tafel in de voorruimte.

	<p>wand- en plafondlampen met messing-armatuur en melkglazen kappen. Tegen de wand een decoratief tapijt met signatuur en datering: GK 1966.</p> <p>memoriaruimte: uit natuurstenen incrustatie bestaande wanden met inscripties.</p> <p>B&W-kamer: toiletruimte met mozaïekbetegeling.</p> <p>voorts: in messing en geëst glas uitgevoerde plafondlampen in de gangen van de middenvleugel. In de verdiepingsgang van deze vleugel bovendien houten banken met een gecapitonneerde leren zitting.</p> <p>Zwartgeschilderde stalen wandlampen met melkglazen kappen in de gangen van de zijvleugels.</p> <p>De gangen van de middenvleugel bevatten betonnen en bakstenen kolommen die deels zijn voorzien van decoratieve beschildering of overige sierdetails. Bij de memoriaruimte een betonnen pijler met decoratief kapiteel.</p>		

BIJGEBOUWEN	Oorspronkelijk (beschermwaardig)	wijziging (beschermwaardig)	wijziging (niet beschermwaardig)
Bouwjaar	1956-1968		
Opdrachtgever	gemeentebestuur Renkum		
Architect	Prof. Ir. M.J. Granpré Molière		
bouwstijl	Delftse School		
Functie	vrml. bodewoning (Generaal Urquhartlaan 2)		
BOUWMASSA			
vrijstaand of	vrijstaand, met pergola verbonden aan raadhuis		
aantal bouwlagen	twee bouwlagen		
kelder	en deels in het zicht liggend souterrain met garages		
zolder	ja		
aanbouwen			
plattegrondvorm	rechthoekige plattegrond		
kapvorm	zadeldak met flauw hellende schilden		
gevelopbouw	a-symmetrisch met gevarieerde indelingen; de beide kopgevels zijn tuitgevels met zware schoorsteenbekroningen; hoofdingang in de noorgevel		
CONSTRUCTIES			
funderingsconstructie			
draagconstructie	betonskelet		
kapconstructie			
GEVELS			
gevelmateriaal	gele quasi-handvormsteen in wild kettingverband met platvolle voegen		
plint, trasraam			
gevelbeëindiging	zinken mastgoot op dakoverstekken		
horizontale geleding (spek- en rollagen, waterlijsten of....)			
gevelopeningen	rechthoekige gevelopeningen		
lateien, ontlastingsbogen of ...			
kozijnen, puien	stalen vensterinvullingen		
deuren	houten deuren met enkelruits deurramen,		

	stalen garagedeuren		
gevelornamenten/overigen	In verzonken gevelveld opgenomen hoofdingang		
DAK			
dakbedekkingsmateriaal	gesmoorde verbeterde Hollandse pannen		
nokafdekking	bijbehorende gesmoorde nokvorsten		
gootvorm	zinken mastgoten		
materiaal gootbodem			
hemelwaterafvoeren			
spuwers			
dakkapellen			
schoorstenen	op nokeinden aansluitende schoorsteen in gele quasi-handvormsteen		
INTERIEUR			
binnendeuren + kozijnen	vlahouten deuren binnen vlahouten kozijnen		diverse vernieuwde doorgangen
binnenpuien			
vloer begane grond			
vloer verdieping (-en)			
trappen	stalen wenteltrap met houten dekplaten op de treden		
overige interieurelementen			grotendeels vernieuwde interieurafwerking

BIJGEBOUWEN	Oorspronkelijk (beschermwaardig)	wijziging (beschermwaardig)	wijziging (niet beschermwaardig)
Bouwjaar	1956-1968		
Opdrachtgever	gemeentebestuur Renkum		
Architect	Prof. Ir. M.J. Granpré Molière		
bouwstijl	Delftse School		
Functie	klokkentoren (campanile)		
BOUWMASSA			
vrijstaand of	vrijstaand		
aantal bouwlagen	hoge boven het complex uittorende bouwmassa met in de naar buiten toe geopende bovenste geleding een klokkenstoel		
kelder			
zolder			
aanbouwen			
plattegrondvorm	blokvormige plattegrond		
kapvorm			
gevelopbouw	gevarieerde gevelindelingen		
CONSTRUCTIES			
funderingsconstructie			
draagconstructie	beton		
kapconstructie			
GEVELS			
gevelmateriaal	gele quasi-handvormsteen in wild kettingverband, met platvolle voegen		
plint, trasraam			
gevelbeëindiging	vlakbetonnen bovenzijde		
horizontale geleding (spek- en rollagen, waterlijsten of....)	natuurstenen gevelvelden aan de onderzijde van de bovenste torengleding		
gevelopeningen	rechthoekige gevelopeningen		
lateien, ontlastingsbogen of ...	galmgaten met natuurstenen lateien		
kozijnen, puien	stalen vensterinvullingen		
deuren	uit houtdelen bestaande toegangsdeur		
gevelornamenten/overigen	natuurstenen gevelsteen, met tekst TER/ NAGEDACHTENIS/ AAN/ DE/ GEVALLENEN/	later toegevoegde bronzen gevelplaquette ter herdenking van de slachtoffers in N.O.	op de toren geplaatste moderne antennes

	1900X1945; bronzen reliëf met vrouwenfiguur met attributen en tekst HORA/ EST (maker: F.H. Hoevenagel)	Indië 1945-1950	
DAK			
dakbedekkingsmateriaal			
nokafdekking			
gootvorm			
materiaal gootbodem			
hemelwaterafvoeren			
spuwers			
dakkapellen			
schoorstenen			
INTERIEUR			
binnendeuren + kozijnen			
binnenpuien			
vloer begane grond	beton		
vloer verdieping (-en)			
trappen	betonnen bordestrap met stalen hekwerken		
overige interieurelementen	klokkenstoel in bovenste geleding		

TUIN/ERF/HEKWERKEN	Oorspronkelijk (beschermwaardig)	wijziging (beschermwaardig)	wijziging (niet beschermwaardig)
datering	1966 (met 19 ^{de} -eeuwse elementen)		
opdrachtgever	gemeentebestuur Renkum		
ontwerper	P.A.M. Buys		
stijl	Landschaps- en geometrische stijl		
tuin	aan weerskanten van het raadhuis c.a. gelegen plantsoenen met parkachtige aanleg; op de kopeinden van de middenvleugel aansluitende pergola's met geometrisch aangelegde binnentuinen		
erf	binnenhof aan de voorzijde (= noordzijde) en ruim plein aan de achterzijde (= zuidzijde)		
groenelementen	divers, deels fors geboomte, geschoren hagen (taxus, beuk, meidoorn)		
hekwerken			
tuinornamenten	bronzen beeld van twee verstrengelde figuren rechts aan de zuidzijde van het raadhuis (Marius van Beek), een tweede bronzen beeld (Johan van Zweden) - van een naakte jongen - is afkomstig van de binnentuin met vijver aan de oostzijde van de middenvleugel en bevindt zich tegenwoordig in het gebouw (restaurant), op de binnenhof van het raadhuis een zonnewijzer op zwerfkei	ten westen van het raadhuis een door Ruud Jan Kokke ontworpen brug uit 1996	
waterpartijen/vijvers	vijvers aan de westzijde van het raadhuis, in de binnentuin aan de oostelijke kopzijde van de middenvleugel, en nabij de vrml. bodewoning (= wadi)		
bestratingen	uit grintbetonnen plavuizen en keien bestaande bestrating van de binnenhof, uit grintbetonnen plavuizen en klinkers bestaande bestrating van de binnentuinen in de pergola's, uit grintbetonnen plavuizen bestaande bestrating van het terras aan de zuidzijde van de middenvleugel		
terrassen/terrasmuren	aan de zuidzijde van de middenvleugel een aansluitend bordes met bakstenen terrasmuren		

	die zijn voorzien van grintbetonnen dekplaten		

MOTIVERING VOOR PLAATSING OP DE GEMEENTELIJKE MONUMENTENLIJST

Architectuur-, bouw- en/of kunsthistorische waarde

Zowel uit- als inwendig in hoofdzaak gaaf bewaard gebleven raadhuiscomplex uit het derde kwart van de 20ste eeuw. Het uit 1956-1968 daterende complex is ontworpen door de vooraanstaande architect Prof. Ir. M.J. Granpré Molière en een belangrijk voorbeeld van zijn late oeuvre. Granpré Molière voerde het raadhuis uit als een *Gesamtkunstwerk* in Delftse Schoolstijl; de stijl waarvan hij zelf de grondlegger was. Karakteristiek is onder meer de opzet met bakstenen gevels, een klassiek geïnspireerde binnenhof, en siermetselwerkvelden. Vrijstaande, op Italiaanse voorbeelden stoelende klokkentoren. Inwendig ligt de nadruk op een evenwichtige combinatie van representatieve en administratieve functies, met een op de verdieping gelegen Raadzaal, B&W-kamer en Trouwzaal. Net als het exterieur bevat ook het interieur diverse originele elementen, zoals een wenteltrap met balustrade, en kunsthistorisch van belang zijnde glas-in-betonramen.

Stedenbouwkundige, situationele en/of ensemble-waarde

Het ruim opgezette raadhuiscomplex vormt de hoofdbebouwing aan de zuidzijde van de Generaal Urquhartlaan op het vrml. landgoed De Dennenkamp. Hier neemt het object door zijn prominente verschijningsvorm met een forse klokkentoren, rondom een binnenhof gelegen vleugels, in hoofdzaak uit vensterreeksen bestaande gevelindelingen, en afwisselend kleur- en materiaalgebruik, een sterk in het oog vallende positie in. Aan de zuidkant sluit het object aan op een ruim plein, dat langs de Utrechtseweg ligt en deel uitmaakt van de infrastructuur in de kern van Oosterbeek. Net als aan de Generaal Urquhartlaan is het object ook hier een belangrijke blikvanger. Tezamen met de bijbehorende terreinvulling (architect P.A.M. Buys) die bestaat uit deels

landschappelijk en deels geometrisch aangelegde plantsoenen met grotendeels fors geboomte, diverse verspreid staande kunstwerken, en enkele op het gebouw aansluitende pergola's met binnentuinen, maakt het complex deel uit van een waardevol en schilderachtig ensemble.

Cultuurhistorische waarde

Als na-oorlogs raadhuis van de gemeente Renkum heeft het object belangrijke cultuurhistorische waarde. Het complex ontstond na de verwoestingen in Oosterbeek tijdens de Slag om Arnhem (1944). Tijdens de Wederopbouw werd besloten tot herinrichting van het dorpscentrum, met een ter plekke van het landgoed De Dennenkamp te realiseren raadhuis. In de grootschalige opzet en de vormgeving in Delftse Schoolstijl weerspiegelt het gebouw de ideeën omtrent de uitvoering van een raadhuis in de Wederopbouwperiode. De indeling met representatieve en administratieve ruimtes, en de opzet met een op een representatieve verdieping gelegen Raadzaal, Trouwzaal en B&W-kamer, geeft een goede indruk van de invulling van een gemeentehuis. Op de begane grond een opmerkelijke 'memoria-ruimte' met wandinscripties en verwijzingen naar de Slag om Arnhem/Airborne. De cultuurhistorische waarde wordt versterkt doordat zowel het raadhuis als de representatieve vertrekken nog steeds op een oorspronkelijke manier in gebruik zijn.

Generaal Urquhartlaan 4, bestaande uit een raadhuis met vrml. bodewoning (nr. 2) en een bijbehorend terrein met diverse kunstwerken, is op basis van bovenstaande motivering beschermwaardig als gemeentelijk monument in de gemeente Renkum. Beschermwaardig zijn alle in bovenstaande beschrijving omschreven onderdelen, tenzij aangeduid als "niet-beschermwaardig".